

חַד כּוֹתֵי שְׂאִיל לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיָּהּ, חִילָא
 תְּקִיפָא חֲמוּנָא בֵּיהּ בְּבַלְעָם, יִתִּיר מִמוּשָׁה.
 דְּאִילוּ בְּמוּשָׁה כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶל מוֹשֶׁה. וּבְבַלְעָם ^(דף ר' ע"ב)
 כְּתִיב, וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם, וּכְתִיב וַיִּבֹא אֱלֹהִים
 אֶל בַּלְעָם.

אָמַר לִיָּהּ, לְמַלְפָּא דִּיתִיב בְּהִיכְלִיהָ עַל כְּרִסְיָא, חַד
 סְגִיר קָרָא לְתַרְעָא. אָמַר, מָאן הוּא דְבַטְשָׁא
 לְתַרְעָא. אָמְרוּ, סְגִיר פְּלָן. אָמַר לָא יִיעוּל חֲכָא, וְלָא
 יִטְנַף הִיכְלָא, יִדְעָנָא דְאִי בְּשְׁלִיחָא אִימָא לִיָּהּ, לָא
 חֵיִישׁ. וַיִּזִּיל כְּרִי וַיִּסְתַּאֲב וַיִּקְרַב בְּהַדְרִיהָ. אֲבָל אֲנָא
 אִזְזִיל, וְאַנְזִים בֵּיהּ, דִּירְחַק אֲרַחֲיָה מִמוֹתְבָא דְכְּרִי,
 וְלָא יִסְאֵב לִיָּהּ. אֲקָדִים מְלַפָּא, וְאַתָּא לְגַבִּיהָ, וְאַנְזִים.
 וְאָמַר לִיָּהּ, סְגִיר סְגִיר, מְנַע רַגְלָךְ מֵאַרְחָא דְכְּרִי
 שְׂאִירִי תַפְּן, וְאִי לָאו, אוֹמִינָא, דְחֲתִיכִין יַעֲבֹדוּן גּוּפְךָ
 בְּנֵי שַׁפְחוּתִי.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

יִכְנַס לְכָאן וְלָא יִטְנַף אֶת הַהִיכָל, יִדְעֵתִי
 שְׂאֵם עִם שְׁלִיחַ אִמְרֵ לּוֹ, לֹא יִחַשְׁשׁ, וְיִלְךְ בְּנֵי
 וַיִּסְמָא וַיִּקְרַב אֵלָיו. אֲבָל אֲנִי אֵלְךָ וְאַתְרָהּ בּוֹ
 שְׁיַרְחִיק דְרַכּוֹ מִמוּשָׁב בְּנֵי וְלָא יִטְמָא אוֹתוֹ.
 הַקָּדִים הַמְלָךְ וְהַלְךְ אֵלָיו וְהַתְרָה, וְאָמַר לוֹ:
 מְצַרְעַ מְצַרְע, מְנַע רַגְלָךְ מִהַדְרָךְ שְׁבָנֵי נִמְצָא
 שָׁם, וְאִם לֹא – אֲנִי נִשְׁפַּע שְׁיַעֲשׂוּ בְּנֵי
 שַׁפְחוּתִי מִגּוּפְךָ חֲתִיכוֹת.

כּוֹתֵי אֶחָד שָׂאל אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לוֹ,
 כַּח חֲזַק רְאִיתִי בְּבַלְעָם יוֹתֵר מִמוּשָׁה. שְׂאֵלוֹ
 בְּמוּשָׁה כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶל מוֹשֶׁה, וּבְבַלְעָם כְּתוּב
 וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם, וְכְתוּב וַיִּבֹא אֱלֹהִים
 אֶל בַּלְעָם.

אָמַר לוֹ, לְמַלְךְ שְׁיִוָּשֵׁב בְּהִיכְלוֹ עַל כְּסֵא,
 וּמְצַרְעַ אֶחָד קָרָא לְפַתְחָהּ. אָמַר: מִי הוּא
 שְׁמִכְהָ לְשַׁעַר. אָמְרוּ: מְצַרְעַ פְּלוּנֵי. אָמַר: אֵל

רְחִימָא דְמִלְכָּא קָרִי לְדָשָׂא. אָמַר מִלְכָּא, מָאן הוּא.
 אָמְרוּ, רְחִימָךְ פְּלִנְיָא. אָמַר, רְחִימָא חֲבִיבָא
 דְנִפְשָׁאִי, לָא יְקָרִי לִיה קָלָא אַחְרָא, אֵלָא אֲנָא. צוּחַ
 מִלְכָּא וְאָמַר, פְּלִנְיָא פְּלִנְיָא עוּל, חֲבִיבָא דְנִפְשָׁאִי,
 רְחִימָא דִילִי, אַתְקִינוּ הִיכְלִין לְמִלְכָּא עֲמִיהָ.

כִּךְ בְּלָעָם אִיהוּ סְגִיר, רְחִיקָא מִבְּנֵי נְשָׂא, קָרָא
 לְתַרְעָא דְמִלְכָּא, שָׁמַע מִלְכָּא, אָמַר סְגִיר
 מְסַאבָּא לָא יִיעוּל, וְלֹא יִטְנַף הִיכְלָא דִילִי. אֲנָא
 אֲצַטְרִיךְ לְמִיזֵל לְאַגְזֻמָּא לִיה, דְלֹא יִקְרַב לְגַבִּי תַרְעָא
 דְבָרִי, וְלֹא יִסָּאב לִיה, וְעַל דָּא וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל
 בְּלָעָם וַגּו'. אָמַר לִיה, סְגִיר סְגִיר לֹא תִלְךְ עִמָּהֶם,
 לֹא תֵאזֹר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא. לָא תִקְרַב לְגַבִּי
 דְבָרִי, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, מְסַאב אַנְתָּ בְּכִלָּא. אֲבַל
 בְּמִשָּׁה כְּתוּב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְמִלְכָּא, וְלֹא
 עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַחְרָא. מֵאַהֲל מוֹעֵד מֵהִיכְלָא קִדִּישָׁא,

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

טַמָּא לֹא יִכְנֹס וְלֹא יִטְנַף אֶת הִיכְלִי. אֲנִי
 צָרִיךְ לְלַבֵּת לְהַתְרוֹת בּוֹ שְׂלֵא יִקְרַב לְשַׁעַר
 בְּנֵי וְלֹא יִטַּמֵּא אוֹתוֹ. וְעַל זֶה, וַיִּבֹא אֱלֹהִים
 אֶל בְּלָעָם. אָמַר לוֹ: מַעֲרַע מַעֲרַע, לֹא תִלְךְ
 עִמָּהֶם, לֹא תֵאזֹר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא. אֶל
 תִּקְרַב לְבְנֵי הֵן לְטוֹב הֵן לְרָע, טַמָּא אַתָּה
 בְּכֹל. אֲבַל בְּמִשָּׁה כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה,
 קוֹל הַמֶּלֶךְ, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אַחֵר. מֵאַהֲל

בְּשֵׁאֲהוּב הַמֶּלֶךְ קוֹרָא לְפִתְחָא, אָמַר הַמֶּלֶךְ:
 מִי הוּא? אָמְרוּ: פְּלוּנִי אוֹהֲבֵךְ. אָמַר הַמֶּלֶךְ:
 אֲהוּבֵי חֲבִיב נִפְשִׁי, לֹא יִקְרָא לוֹ קוֹל אַחֵר,
 אֵלָא אֲנִי צוּחַ הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: פְּלוּנִי פְּלוּנִי
 הַכְּנֹס, חֲבִיב נִפְשִׁי, אֲהוּבֵי, הַתְקִינוּ הִיכְלוֹת
 לְדַבֵּר אִתּוֹ.
 כִּךְ בְּלָעָם אוֹתוֹ מַעֲרַע, רְחוּק מִבְּנֵי אָדָם,
 קָרָא לְפִתְחַ הַמֶּלֶךְ. שָׁמַע הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: מַעֲרַע

מֵהֵיכָלָא מְתַקְנָא, מֵהֵיכָלָא יְקִירָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין
תְּאִיבִין לְגַבִּיהַ, וְלֹא יִכְלִין לְמִקְרַב לְגַבִּיהַ.

וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן צְפּוֹר. וְהוּא
אָמַר מְלֶךְ מוֹאָב, מִלְכָּא חֲשִׁיבָא שְׁלַח אֵלַי.

מְלֶךְ מוֹאָב. חָמוּ גְאוּתָא דְהָהוּא רְשָׁע, (דְּאֵפִילוּ לֵיהּ לְבָלַק לֹא
חֲשִׁיב בְּלוּם) דְּכַתִּיב מְלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, מִכְּלָל

גִּבְרָא דְלֹא אֲתַחֲזִי לְמִלְכָּא, וְהָא אֲתַעְבִּיד מִלְכָּא
לְמוֹאָב. קְדַמָּא מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם

בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הֶרְאֵשׁוֹן, מִלְכָּא בַר מִלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַר
חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מְלֶךְ לְמוֹאָב כְּתִיב. קָרָא אֲסִהִיד

מְלֶךְ לְמוֹאָב. וְהָא אֲתַעֲרֵנָּא, דְּאֲתַכְּוֹן הוּא לְגְאוּתָא
לְכָּא רַב. כֹּל מַלְכִין דְּעֵלְמָא, שְׁלַחִין לְגַבִּי

שְׁלוּחֵיהוֹן. (ס"א וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן צְפּוֹר מְלֶךְ מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי. חָמוּ
גְאוּתָא דְהָהוּא רְשָׁע, דְּאָמַר מְלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר מְלֶךְ לְמוֹאָב, בְּמִלְכָּא דְמוֹאָב קְדַמָּא
מַה כְּתִיב בֵּיהּ. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הֶרְאֵשׁוֹן, מִלְכָּא בַר מִלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַר

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

בו? (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב
הֶרְאֵשׁוֹן. מְלֶךְ בֶּן מְלֶךְ. חֲשׁוּב בֶּן חֲשׁוּב. אֲבָל
זֶה כְּתוּב מְלֶךְ לְמוֹאָב, הַפְּסוּק מַעֲיֵד מְלֶךְ
לְמוֹאָב. וְהָרִי הִתְעוֹרְרָנוּ שְׁהִתְכַּוְּנוּ הוּא לְגְאוּת
לֵב גְּדוּלָּה: כֹּל מַלְכֵי הָעוֹלָם שׁוּלְחִים אֵלַי
שְׁלִיחֵיהֶם. (וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב
שְׁלַח אֵלַי. רֵאוּ גְאוּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רְשָׁע, שְׂאֵמֶר מֶלֶךְ מוֹאָב וְלֹא אָמַר מֶלֶךְ
לְמוֹאָב. בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הֶרְאֵשׁוֹן מַה כְּתוּב בּוֹ? (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם
בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הֶרְאֵשׁוֹן. מֶלֶךְ בֶּן מְלֶךְ. חֲשׁוּב בֶּן חֲשׁוּב. אֲבָל זֶה מְלֶךְ לְמוֹאָב

מוֹעֵד, מֵהֵיכָל הַמְּלָךְ, מֵהֵיכָל הַמְּתַקֵּן, מֵהֵיכָל
הַנִּבְכָּד שְׁעֲלוּיָנִים וְתַתְּחֹנִים תְּאִיבִים אֵלָיו
וְלֹא יִכְלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו.

וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלַק בֶּן צְפּוֹר.
וְהוּא אָמַר מְלֶךְ מוֹאָב, מְלֶךְ חֲשׁוּב, שְׁלַח
אֵלַי. מְלֶךְ מוֹאָב. רֵאוּ גְאוּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הֶרְשָׁע,
(שְׂאֵפִלוּ לְבָלַק לֹא חֲשִׁיב בְּלוּם) שְׂכַתוּב מְלֶךְ מוֹאָב וְלֹא
אָמַר לְמוֹאָב, מִכְּלָל אֲדָם שְׁלֹא רֵאוּי לְמֶלֶךְ,
וְהָרִי נַעֲשֶׂה מְלֶךְ לְמוֹאָב. רֵאוּשׁוֹן מַה כְּתוּב

חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מְלַךְ לְמוֹאֲב לְמַלְכָּא בְּעֵת הַהִיא וְנִבְרָא דְלָא
 אֲתִיב לְמַלְכָּא וְהָא אֲתַעְבִּיד מְלָכָא. וְהָא אֲתַעְרָנָא, דְּמִתְכּוּוֹן לְנִאוּתָא דְלָבָא רַב. דְּכָל מַלְכִין
 דְּעֵלְמָא, שְׁלַח לְנִבְאֵי שְׁלוּחִיָּה. (וְחֲשִׁיבָנָא לְנִבְי.)

**רַבִּי פִּנְחָס הָוּה אָזִיל לְמַחְמֵי בְּרַתִּיה, אֲנִתּוּ דְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, דְּהָת בְּמִרְעָא. וְהוּוּ אָזִיל עִמָּיה
 חֲבַרְיָא, וְהוּוּ הָוּה רָכִיב בְּחַמְרִיה. עַד דְּהָוּה אָזִיל
 בְּאַרְחָא, פָּנַע בְּתַרִין עַרְבָאֵי, אָמַר לֹון, בְּחַקֵּל דָּא
 אֲתַעַר קָלָא מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא. אָמְרוּ לִיה, מִיּוֹמִין
 דְּעֵלְמָא לִית אָנּוּ יַדְעִין. מִיּוֹמִין דִּילָן, אָנּוּ יַדְעִין.
 דְּהָא יּוֹמָא חַד, הוּוּ אֵינּוּן לְסַטִין מְקַפְּחֵי אַרְחִין
 דְּגוֹבְרִין בְּהַהוּא חַקֵּלָא, וּפְנַעוּ בְּאֵינּוּן יּוֹדָאֵי, וְאָתּוּ
 לְקַפְּחָא לֹון. וְאֲשַׁתְּמַע מִרְחִיק בְּהָא חַקֵּל, קַל
 דְּחַמְרָא דָּא, דְּנָחַק תְּרֵי זְמַנֵּי, וְאָתָּא שְׁלַהּוּבָא דְאַשָּׁא
 בְּתַהוּא קָלָא (נ"א בְּתַהוּא חַקֵּלָא) וְאוֹקִיד לֹון. וְאֲשַׁתְּזוּבוּ
 אֵינּוּן יּוֹדָאֵי. אָמַר לִיה. עַרְבָאֵי, עַרְבָאֵי, בְּמַלְחָה דָּא
 דְקָא אֲמַרְתּוּן לִי, תִּשְׁתְּזוּבוּן יּוֹמָא דָּא מִלְּסַטִין**

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הָעוֹלָם. אָמְרוּ לוֹ, מִימֵי הָעוֹלָם אֵין אָנּוּ
 יוֹדְעִים, מִימֵינוּ אָנּוּ יוֹדְעִים. שְׁהָרֵי יוֹם אֶחָד
 הָיוּ אוֹתָם לְסַטִים מְקַפְּחִים דְרָכִים שֶׁל אֲנָשִׁים
 בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה, וּפְנַעוּ בְּאוֹתָם יְהוּדִים וְרָצוּ
 לְקַפְּחָם, וְנִשְׁמַע מִרְחוֹק בְּשְׂדֵה הַזֶּה קוֹל
 הַחֲמוֹר הַזֶּה שֶׁנֶּעַר פְּעַמִּים, וּבָאָה שְׁלֵהֶבֶת
 אֵשׁ בְּאוֹתוֹ קוֹל (בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה) וְשָׂרַף אוֹתָם, וְנִצְּלוּ
 אוֹתָם יְהוּדִים. אָמַר לָהֶם, עַרְבִים, בְּדָבָר זֶה

כתוב והפסוק מעיד עליו, מלך למואב בעת ההיא גבר שלא ראוי למלך
 והנה נעשה מלך. והרי התעוררנו שמתפון לגאות לב גדולה, שכל מלכי
 העולם שולחים אלי שליחים) (חשוב אני אליהם).

**רַבִּי פִּנְחָס הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת בְּתוּ,
 אֲשֶׁתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁהָיְתָה חוֹלָה, וְהָיוּ
 הוֹלְכִים אִתּוֹ הַחֲבֵרִים, וְהוּא רָכַב עַל חֲמוֹרוֹ.
 עַד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, פָּנַע בְּשָׁנֵי עַרְבִים.
 אָמַר לָהֶם, בְּשְׂדֵה זֶה הִתְעוֹרַר קוֹל מִימֵי**

אַחֲרַיִן, דְּקָא מְחַכֵּן לְכוּ בְּאַרְחָא.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר, מְאֲרִיחָ דְּעֵלְמָא רַחֲשָׁא
 דְּנִיסָא דָּא עַבְדַּת בְּגִינִי, וְאַשְׁתִּזְבוּן אֵינִון
 יוֹדְאִי, וְלֹא יִדְעָנָא. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלו) לְעוֹשֵׂה
 נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ פִּי לְעוֹלָם חֲסֵדּוֹ. כַּמָּה טִיבוּ
 עֲבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּגִי נְשָׂא, וְכַמָּה נִסִּין
 אֲרַחֲשֵׁי לֹון בְּכָל יוֹמָא, וְלֹא יִדַּע אֵלָא אִיתּוּ בְּלַחֲזוּדֵי.
 בַּר נֶשׁ קָם בְּעַפְרָא, וְחוּיָא אֲתִי לְקַטְלָא לִיָּה, וּפַר נֶשׁ
 שְׂוִי רַגְלֵיהָ עַל רִישֵׁיהָ, וְקַטִּיל לִיָּה, וְלֹא יִדַּע בֵּיהַּ בַּר
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲזוּדֵי, הֵוִי, לְעוֹשֵׂה נִפְלְאוֹת
 גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְלִסְטִין מְחַכְּבָן
 לִיָּה לְמַקְטִילֵיהָ, אֲתָא אַחֲרָא וְאַתִּיָּהּ בּוּפְרָא תַּחֲזִיתֵיהָ,
 וְהוּא אֲשְׁתִּזְבִּי. לֹא יִדַּע טִיבוּ דְּעַבְדֵּי לִיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְנִסָּא דְּאַרְחֵישׁ לִיָּה, בַּר אִיתּוּ בְּלַחֲזוּדֵי, הֵוִי,
 לְעוֹשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. לְבַדּוֹ עֲבִיד וַיִּדַּע
 וְאַחֲרָא לֹא יִדַּע.

לשון הקודש

הָאָדָם, וְכַמָּה נִסִּים מְרַחֲשֵׁי לָהֶם בְּכָל יוֹם,
 וְלֹא יוֹדַע, רַק הוּא בְּלַבְדּוֹ. אָדָם קָם בְּבִקְרָא
 וְנֶחֱשׁ בָּא לְהַרְגוֹ, וְהָאָדָם שָׁם רָגְלוֹ עַל רֵאשׁוֹ
 וְהוֹרְגוֹ, וְלֹא יִדַּע בְּזוֹהָ הָאִישׁ, פְּרֻשֵׁ
 לְקֹדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלַבְדּוֹ - הֵוִי לְעֵשֶׂה
 נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. אָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
 וְלִסְטִים מְחַכְּבִים לְהַרְגוֹ, בָּא אַחַר וְנִתֵּן בְּפַר

שְׂאֵמֶרְתֶּם לִי, תִּנְצְלוּ יוֹם זֶה מִלִּסְטִים אַחֲרֵים
 שְׂמַחְכִּים לָכֶם בְּדֶרֶךְ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם
 הַתַּרְחֻשׁוֹת נִסִּים זֶה עֲשִׂיתָ בְּגַלְגַּלִּי, וְנִצְלוּ אוֹתָם
 יְהוּדִים וְלֹא יִדְעָתִי. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלו)
 לְעֵשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ פִּי לְעוֹלָם חֲסֵדּוֹ.
 כַּמָּה טוֹבוֹת עֲשֵׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּגִי

אָמַר לְחִבְרִיָּא, חִבְרִיָּא (דף ר"א ע"א) מַה דְּשָׂאִילָנָא לְהַנִּי
 עֲרָבָא, דְּמִשְׁתַּבְּחֵי תְּדִיר בְּחֻקְלֵי, אִי קָלָא
 דְּחִבְרִיָּא, דְּאִינוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא שְׁמַעוּ. וְהָא
 רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, וְשָׂאֵר חִבְרִיָּא, אֶזְלִין
 לְקַמּוֹ, וְלֹא יַדְעִין מַנּוּ, וְשָׂאִילָנָא לְהַנִּי עֲרָבָא עָלֵיהּוּ.
 דִּידְעָנָא דְקַלִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן יִרְגִיז חֻקְלִין וְטוּרִין,
 וְאִינוּן גָּלוּ לִי מַה דְּלֹא יַדְעָנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין, אִינוּן עֲרָבָא אֶהְדְּרוּ לְגַבִּיהּ. אָמְרוּ
 לִיהּ, סָבָא סָבָא אַנְתָּ שָׂאִילָתָא לָן מִן יוֹמִין
 דְּעָלְמָא, וְלֹא שָׂאִילָתָא עַל יוֹמָא דָּא, דְּחַמִּינָא תְּוֹהָא
 עַל תְּוֹהָא, חַמִּינָא חַמְשָׁא בְּנֵי נֶשָׂא יַתְבִּין, וְחַד סָבָא
 בְּהַדְרִייהוּ, וְחַמִּינָא עוֹפִי מִתְכַּנְּפִי וְקָא פְּרָשִׁין גְּדַפִּין
 עַל רִישֵׁיהוּ, אֶלִין אֶזְלִין, וְאֶלִין תְּבִין, וְטוּלָא לָא
 אַתְעָבַר מֵעַל רִישֵׁיהוּ. וְתַהוּא סָבָא אָרִים קַלִּיהּ

לשון הקודש

שְׁקוּלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן יִרְגִיז שְׂדוֹת וְהָרִים,
 וְהֵם גָּלוּ לִי מַה שְׁלֹא יַדְעָתִי.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אוֹתָם עֲרָבִים חִזְרוּ אֵלָיו.
 אָמְרוּ לוֹ, זָקֵן זָקֵן, אַתָּה שָׂאִילָתְנוּ מִימֵי
 הָעוֹלָם, וְלֹא שָׂאִילָתָ עַל יוֹם זֶה, שְׂרַאֲינוּ
 תְּמִיחָה עַל תְּמִיחָה. רָאִינוּ חַמְשָׁה בְּנֵי אָדָם
 יוֹשְׁבִים, וְזָקֵן אֶחָד יַחַד אִתְּם, וְרָאִינוּ עוֹפוֹת
 מִתְכַּנְּסִים וּפּוֹרְשִׁים כְּנָפִים עַל רְאִשֵׁיהֶם,
 אֵלּוּ הוֹלְכִים וְאֵלּוּ שׁוֹבִים, וְהִצֵּל לֹא עָבַר
 מֵעַל רְאִשֵׁיהֶם, וְאוֹתוֹ זָקֵן הָרִים קוּלוֹ עֲלֵיהֶם,

תַּחְתּוֹ וְהוּא נֶעֱלָל, לֹא יָדַע הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה לוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהֵגֵם שֶׁהִרְחִישׁ לוֹ, רַק הוּא
 בְּלִבְדוֹ – הָיוּ לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ.

לְבַדּוֹ עָשָׂה וְיִוְדַע, וְאַחַר לֹא יוֹדַע.

אָמַר לְחִבְרִים, חִבְרִים, מַה שְׂשָׂאִלְתִּי
 לְעֲרָבִים הָאֵלֶּה שְׁנַמְצָאִים תְּמִיד בְּשְׂדוֹת אִם
 קוּל הַחִבְרִים שֶׁהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה שְׁמַעוּ,
 שֶׁהָרִי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְשָׂאֵר
 הַחִבְרִים הִלְכוּ לְפָנָיו וְלֹא יָדְעוּ מֵאַתְנַנּוּ,
 וְשָׂאִלְתִּי לְעֲרָבִים הִלְלוּ עֲלֵיהֶם, שִׁדְעָתִי

עַל־יְהוּ, וְאֵינּוֹן שִׁמְעוֹן.

אָמַר עַל דָּא שְׂאִילָנָא. עֲרַבָּאֵי עֲרַבָּאֵי תַּחֲבוּן, וְאַרְחָא דָּא תְּהֵא מְתַקְנָא קַמְיִכוּן, בְּכָל מַה דְּתַבְעוֹן. תְּרִין מַלְיִן אֲמַרְתוּן לִי, דְּתַדְיֵנָא בְּהוּ. אֲזִלוּ. אָמְרוּ לֹו חֲבַרְיָא, הֵהוּא אַתָּר דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שְׂאִירֵי בֵּית, הֵיךְ אֲנִן יַדְעוֹן. אָמַר לֹון שְׁבוּקוֹ לְמֵאִירֵי פְּסִיעֹן דְּבְעִירֵי, דְּהוּא יַדְרִיךְ פְּסִיעוֹי לְתַמָּן. לָא הָוֵי טַעִין תְּמַרְיָה, וְתַמְרִיָּה סָאֲטִי מֵאַרְחָא תְּרִין מַלְיִן, וְאִזְל לְתַמָּן.

שְׂאִירֵי נְהִיק תְּלַת זְמַנִּין, נָחַת רַבִּי פְּנַחַס, אָמַר לְחֲבַרְיָא, נְתַתְקֵן לְקַבְלָא סֵבַר אֲפִי יוֹמִין, דְּהִשְׁתָּא יַפְקוֹן לְגַבְן אֲנִפִי רַבְרַבִּי וְאֲנִפִי זִוְטָרִי. שְׁמַע רַבִּי שִׁמְעוֹן נְהִיקוֹ דְּתַמְרָא, אָמַר לְחֲבַרְיָא, נִיקוּם דְּהָא קָלָא (דְּחִדְוִיה) דְּתַמְרָא דְּסַבָּא תְּסִידָא אַתְעַר לְגַבְן. קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְקָמוּ חֲבַרְיָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְהֵם שׁוֹמְעִים.

וְחִמּוּרוֹ סָמָה מֵהַדְרֵךְ שְׁנֵי מִלִּין, וְהַלֵּךְ לְשֵׁם. הַתְּחִיל לְנַהֵר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, יָרַד רַבִּי פְּנַחַס וְאָמַר לְחֲבַרְיִים, נִקּוּם לְקַבְלָא סֵבַר פְּנֵי הַיָּמִים, שְׁעַכְשׁוּ יֵצְאוּ אֵלֵינוּ פָּנִים גְּדוּלוֹת וּפָנִים קְטַנּוֹת. שְׁמַע רַבִּי שִׁמְעוֹן נְהִירַת תְּחִמּוֹר, אָמַר לְחֲבַרְיִים, נִקּוּם שְׁהָרֵי קוּל (שְׁמַח) תְּחִמּוֹר שֶׁל הַזְּקֵן הַתְּסִיד הַתְּעוֹרֵר אֵלֵינוּ. קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְקָמוּ הַחֲבַרְיִים.

אָמַר, עַל זֶה שְׂאִילָתִי. עֲרַבִּים עֲרַבִּים, תְּלַבּוּ, וְדַרְךְ זֶה תְּהֵא תְּקִינָה לְפָנֵיכֶם בְּכָל מַה שְׁתַּרְצוּ. שְׁנֵי דְבָרִים אֲמַרְתֶּם לִי שִׁשְׁמַחְתִּי בְּהֵם. הֲלָבּוּ. אָמְרוּ לֹו הַחֲבַרְיִים, אוֹתוֹ מְקוּם שְׂרַבִּי שִׁמְעוֹן שְׂרוּי בּוּ, אֵיךְ אֲנִי יוֹדְעִים? אָמַר לָהֶם, תְּשִׂאִירוּ לְבַעַל פְּסִיעוֹת הַבְּהֵמוֹת שֶׁהוּא יַדְרִיךְ פְּסִיעוֹתָיו לְשֵׁם. לֹא הָיָה מוֹעֵן חִמּוֹרוֹ,

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיְיָ
 שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. מִזְמוֹר זְקוּף
 טַעֲמָא לְעִילָא. (שִׁירָה יתמא קרינן להאי) אֲמַאי. אֵלָא רָשִׁים
 טַעֲמָא רַבָּא, דִּהָא אֲתִי תְּהוּא מִזְמוֹר, מִתְּעַטְרָא
 בְּעַטְרָא עֲלָאָה לְעִילָא עַל רִישִׁיה וְאֲתִי זְקוּף. מָאן
 הָוָה אָמַר שִׁירָה דָּא. אֵינּוֹן פְּרוֹת, בְּאֵינּוֹן גּוֹעִין דִּהוּוּ
 גְּעָאן. (תהלים צח) שִׁירוֹ לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ. לְמָאן הָוּוּ אֲמַרִּין
 שִׁירוֹ. לְכַמְּה רְתִיכִין, לְכַמְּה מְמָנן, לְכַמְּה דְרַגִּין, דִּהוּוּ
 אֲתָאן תַּמָּן וְנִפְקוּ לְקַבְּלָא לִיה לְאַרְזָא (סְתָם), וְלִהוֹן
 הוּוּ אֲמַרִּי.

שִׁירוֹ לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר. מָאִי טַעֲמָא הָבָא שִׁיר,
 וּמִשָּׁה אָמַר שִׁירָה, נוֹקְבָא. אֵלָא הָתָם בְּמִשָּׁה
 אַרְזָא חֲדָא (נ"א לחודא), זֹאת, נִפְקַת מִן גְּלוּתָא, הִיא
 וְאוּכְלוּסְהָא, וְלֹא יִתִּיר. וּבְגִין כֵּן (שמות טו) אֵת הַשִּׁירָה
 הַזֹּאת, נוֹקְבָא. אֲבָל הָבָא אַרְזָא, וּמָה דִּהוּוּ גְּנִיז

לשון הקודש

מְרַבְּבוֹת, לְכַמְּה מְמָנִים, לְכַמְּה דְרַגּוֹת, שְׁהִיוּ
 בָּאִים שָׁם וַיֵּצְאוּ לְקַבֵּל אֵת הָאֲרוֹן (סְתָם), וְלָהֶם
 הָיוּ אוֹמְרוֹת.

שִׁירוֹ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ - זְכַר. מָה הַטַּעַם כָּאן
 שִׁיר, וּמִשָּׁה אָמַר שִׁירָה, נִקְבְּהָ? אֵלָא שָׁם
 בְּמִשָּׁה אַרְזָא אֲחֵד (לחודא). זֹאת, יֵצְאָה מִהַגְּלוּת
 הִיא וְאוּכְלוּסְיָהּ, וְלֹא יִתֵּר, וּמִשׁוּם זֶה אֵת
 הַשִּׁירָה הַזֹּאת, נִקְבְּהָ. אֲבָל כָּאן אַרְזָא וּמָה

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוֹ
 לַה' שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. מִזְמוֹר,
 זְקוּף טַעַם לְמַעְלָה, (שִׁיר יתום קראנו לזוה) לְמָה? אֵלָא
 רְשׁוּם טַעַם גְּדוֹל, שְׁהָרִי בָּא אוֹתוֹ מִזְמוֹר
 מִתְּעַטְרָא בְּעַטְרַת עֲלִיּוֹנָה לְמַעְלָה עַל רִאשׁוֹ
 וּבָא זְקוּף. מִי אָמַר שִׁירָה זוֹ? אוֹתָן פְּרוֹת
 בְּאוֹתָן גְּעִיּוֹת שְׁהִיוּ גּוֹעוֹת. שִׁירוֹ לַה' שִׁיר
 חֲדָשׁ, לְמִי הָיוּ אוֹמְרוֹת שִׁירוֹ? לְכַמְּה

בְּגִייה נָפִיק. וּבְגִין הַהוּא דְהוּה גָּנִיז בְּגִייה, אֶתְמַר שִׁיר
חֲדָשׁ, דְּכַר.

כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה, מֵה דְעֵבֵד בְּפִלְשֵׁתִים, וּמֵה דְעֵבֵד
בְּטַעֲוֹתֵהוֹן. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ, לְמֵאן. לְעַצְמוֹ.
מֵאן עַצְמוֹ. הַהוּא מְזֻמֹּר עַצְמוֹ, וְרוּחָא עֲלָא קְדִישָׁא
גָּנִיז בֵּיה. יְמִינוּ, הַהוּא דִּרְיִת סָבָא. וְדָא יְמִינוּ,
אֶתְקִיף בְּהַהוּא מְזֻמֹּר, וְלֹא שָׁבִיק לִיה בְּיָדָא דְאַחְרָא.

הָכָא אֵית לְגִלְגָּלָה מְלָה חֲדָא, כָּל זְמַנָּא דְהַהוּא
יְמִינָא, הָוָה לְאַרְחֵשָׁא גִיסָא, הָוָה אֶתְקִיף
בְּהַאי מְזֻמֹּר, וְשִׁוֵּי לִיה לְקַמִּיָּה, לְאַתְקַפָּא בֵּיה, כְּאַפָּא
דְאַתְקִיף יְמִינִיה בְּחֲדוֹי דְבְרִיָּה לְקַמִּיָּה, וְאַמַּר מֵאן
הוּא דִּיקָרֵב לְגַבִּי בְרִי. בֵּינֹן דְסָרַח לְגַבִּי אֲבוּי, שִׁוֵּי
אֲבוּי יְדוּי עַל פִּתְפוּי לְאַחֲרָא, וְשִׁדְיִיה בְּיָדָא דְשִׁנְאָוִי.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

כָּאֵן יֵשׁ לְגִלוֹת דְּכַר אַחַד: כָּל פַּעַם שֶׁאִתּוֹ
יְמִין הָיָה לְהַרְחִישׁ גַּם, הָיָה מְחֻזָּק בְּמְזֻמֹּר
זֶה וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו לְהַחְזִיק בוֹ, כְּאַפָּא
שֶׁמְחֻזָּק יְמִינוֹ בְּחֻזָּה בְּנֹו לְפָנָיו וְאָמַר: מִי
הוּא שֶׁיִּקְרַב לְגַבִּי? בֵּינֹן שֶׁסָרַח לְגַבִּי אֲבוּי,
שֵׁם אֲבוּי יְדוּי עַל פִּתְפוּי לְאַחֲרֹו, וְזָרְקוּ
בִּידֵי שׁוֹנְאָוִי.

שֶׁהָיָה בְּתוֹכוֹ יָצָא, וּמִשׁוֹם אוֹתוֹ שֶׁהָיָה גָּנִיזוֹ
בְּתוֹכוֹ נֶאֱמַר שִׁיר חֲדָשׁ, זְכָר.
כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה – מֵה שֶׁעָשָׂה לְפִלְשֵׁתִים
וּמֵה שֶׁעָשָׂה לְעַבְדָּה זְרָה שְׁלָהֶם. הוֹשִׁיעָה לוֹ
יְמִינוּ, לְמִי? לְעַצְמוֹ. מִי זֶה עַצְמוֹ? אוֹתוֹ מְזֻמֹּר
עַצְמוֹ, וְרוּחַ עֲלִינָה קְדוּשָׁה גָּנִיזָה בוֹ. יְמִינוּ –
אוֹתוֹ שֶׁיִּרְשׁ הַקֶּן, וְזוֹ יְמִינוּ, שֶׁהַחְזִיק בְּאוֹתוֹ
מְזֻמֹּר וְלֹא הִשְׁאִירוּ בְּיַד אַחֵר.

בְּבִיכּוּל, בְּקִדְמוּתָא כְּתִיב, ^(שמות ט"ו) יְמִינְךָ יי נְאֻדְרֵי
 בַּכַּח. בַּכַּח מָאן. הַהוּא דְאַשְׁתְּמוּדְעָא.
 בְּעַרְבֵיָא קוּרִין לְחֲדוּי דְבַר נָשׁ כַּח. הַהוּא יְמִינָא
 נְאֻדְרֵי וְאַתְקִיף בַּכַּח. מָאן הוּא דִּיקְרַב לְגַבֵּי בְרִי.
 לְבַתָּר מַה כְּתִיב, ^(איכה ב) הַשִּׁיב אָחֹר יְמִינֹו מִפְּנֵי אוֹיֵב,
 שְׁוִי יְמִינִיה עַל בְּתַפְיָה, וְדַחֵי לִיה בִּידָא דְשִׁנְאָוִי.
 בְּקִדְמוּתָא יְמִינִיה לְקַמִּיָּה בְּחֲדוּי, לְאַתְקַפָּא בֵּיה.
 וּלְבַתָּר לְאַחֲרָא עַל בְּתַפּוּי, לְדַחֲיָא לִיה. וְהַכָּא
 הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינֹו וְזִרְעָ קִדְשׁוֹ, תִּרְיִן דְרוּעִין
 לְאַתְקַפָּא בֵּיה.

אִי אֵינּוּן פְּרוּת דְלָא אֲתִרְגִּילוּ בְּנַפְסִין, אֶלָּא הֵיִא
 שְׁעָתָא בְּגוּעָא דְלֶהוֹן אָמְרוּ שִׁירְתָּא דָּא. נְהִיקוּ
 דְחַמְרָא דְסָבָא חֲסִידָא דְרִגִּיל בְּנַפְסִין, עַל אַחַת בְּפָה
 וּכְפָה דְאָמַר שִׁירָה. חֲבַרְיָא, אִי תִימְרוּן דְחַמְרָא לָא
 הָוָה אֲרַחֲיָה בְּכַף מִיּוֹמָא דְאַבְרֵי עֲלָמָא, פּוֹקוּ וְחַמוּ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וּכְאֵן – הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינֹו וְזִרְעָ קִדְשׁוֹ, שְׁתִּי
 זְרוּעוֹת לְהַתְחַזֵּק בּוֹ.

שָׂאֵם אוֹתָן פְּרוּת שְׁלֵא הֲתִרְגְּלוּ בְּנַפְסִים,
 אֶלָּא אוֹתָהּ שְׁעָה בְּגַעְיָה שְׁלֶהֶן אָמְרוּ שִׁירָה
 זוֹ, נְעִירַת חֲמוֹר תִּזְקֵן חֲסִיד שְׁרִגִּיל בְּנַפְסִים
 עַל אַחַת בְּפָה וּכְפָה שְׂאָמַר שִׁירָה. חֲבַרְיָם,
 אִם תֹּאמְרוּ שְׂאֵין דְרַכּוּ שְׁל חֲמוֹר בְּכַף
 מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, צְאוּ וּרְאוּ אֶתוֹן בְּלַעַם

בְּבִיכּוּל בְּהַתְחַלָּה בְּתוּב, ^(שמות טו) יְמִינְךָ הִ'
 נְאֻדְרֵי בַּכַּח. בַּכַּח מִי? אוֹתוֹ הַנּוֹדֵעַ. בְּעַרְבִית
 קוּרְאִים לְחֻזָּה כַּח. אוֹתוֹ יְמִין נְאֻדְרֵי וְנִתְחַזֵּק
 בַּכַּח. מִי הוּא שִׁיקְרַב לְבָנִי. אַחַר כֵּךְ מַה
 בְּתוּב? ^(איכה ב) הַשִּׁיב אָחֹר יְמִינֹו מִפְּנֵי אוֹיֵב.
 שָׁם יְמִינֹו עַל בְּתַפּוּ וְדַחֵה אוֹתוֹ לְיַד שׁוֹנְאָוִי.
 בְּהַתְחַלָּה יְמִינֹו לְפָנָיו בְּחֻזָּהוּ לְהַתְחַזֵּק בּוֹ,
 וְאַחַר כֵּךְ לְאַחֲרָיו עַל בְּתַפּוּי לְדַחֲוֵת אוֹתוֹ.

אֶתֹן דְּבַלְעִים חַיִּיבָא, דְּנִצְחַת לְרַבּוּנָה בְּכֹלָא. חֲמַרְיָה
 דְּרַבִּי (דף ר"א ע"ב) פִּנְחָם בֶּן יֶאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
 וְתוֹ אֶתֹן דְּבַלְעִים כַּד מְלִילַת, מְלֹאכָא עֲלָאָה הָוָה
 עָלָה מְלַעֲיָלָא.

הַשְׁתָּא אִית לְגַלְתָּא, חֲבַרְיָא שְׁמַעוּ. פִּי הָאֶתֹן
 דְּאֶבְרִי עֲרַב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת, סְלֵקָא
 בְּדַעְתֵּיכוּ דְפּוֹמָא הָוָה פְּתִיחָא מִהֵהוּא זְמַנָּא. אוּ
 תִנְאִי דְאֶתְנִי קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא מִהֵהוּא זְמַנָּא. לָאו
 הָכִי. וְרוּא הָכָא דְאֶתְמַסֵּר לְחַבְיָמִי, דִּלָּא מִשְׁגָּחֵן
 לְטַפְשׁוֹ דְלֵבָא. פִּי הָאֶתֹן, דְּרַגָּא דְאֶתְנִי, הֵהוּא עֲלָאָה
 דְסֵטֶר נּוֹקְבִי. הֵהוּא הָוָה דְשַׁרְיָא עַל הֵהוּא אֶתֹן,
 וּמְלִיל עָלָה. וְכַד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְהַאי דְרַגָּא,
 דְאֶבְרִי פִי הָאֶתֹן, סָתָם לִיה בְּנֹו (הָאֶתֹן) נּוֹקְבָא
 דְתִהוּמָא רַבָּא, וְאַסְתִּים עָלֶיהָ עַד הֵהוּא זְמַנָּא. כַּד
 מְטָא הֵהוּא זְמַנָּא, פְּתַח הֵהוּא נּוֹקְבָא, וְנִפְק וְשָׂרָא
 עָלָה, וּמְלִילַת.

לשון הקודש

שְׁתַּנְאִי הַתְנָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ זְמַן?
 לֹא כֵן. וְכוּד כָּאן שְׁנַמְסֵר לְחַכְמִים שְׁלֵא
 מִשְׁנִיחִים עַל טַפְשׁוֹת הַלֵּב. פִּי הָאֶתֹן –
 דְרַגַּת הָאֶתֹנוּת, אוֹתוֹ עֲלִיּוֹן שֶׁל עַד נְקֻבוֹת,
 אוֹתוֹ שְׁהִיָּה שְׂרׁוּי עַל אוֹתָהּ אֶתֹן וְדַבֵּר
 מִעֲלֶיהָ. וְכַשְׁבְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדְרַגָּה זוֹ
 שְׁנַקְרָאת פִּי הָאֶתֹן, סָתָם אוֹתָהּ בְּתוֹךְ (הָאֶתֹן)

הַרְשַׁע שְׁנַצְחָה אֶת בְּעֻלְיָה בְּכֹל. חֲמורוֹ שֶׁל
 רַבִּי פִּנְחָם בֶּן יֶאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
 וְעוֹד, אֶתֹן בְּלָעִים בְּשׁוֹדְבְרָה, מְלֹאךְ עֲלִיּוֹן
 הִיָּה עָלֶיהָ מְלַמְעָלָה.

כַּעַת יֵשׁ לְגַלוֹת. חֲבַרִּים שְׁמַעוּ. פִּי הָאֶתֹן
 שְׁנַבְרָא בְּעֲרַב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת, הַעוֹלָה
 בְּדַעְתְּכֶם שְׁהַפָּה הִיָּה פְתוּחַ מֵאוֹתוֹ זְמַן, אוּ

כַּגִּזְוֹנָא דָּא, (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת, לְאַסְגָּאָה דוּמָ"ה דְּאִיהוּ פִי הָאָרֶץ. אֶת פִּי הָאֲתוֹן (במדבר כ"ב), לְאַסְגָּאָה קַמְרִיא"ל, דְּאֶקְרִי פִי הָאֲתוֹן. פִּי הַבְּאֵר כַּגִּזְוֹנָא דָּא. מָאן פִּי הַבְּאֵר. הַהוּא דְרַגְא דְהוּה מְמַנָּא עָלֶיהָ לְתַתָּא, וְאִיהוּ תַחֲוֹת פִּי יי, וּמָאן אִיהוּ. יְהִדְרִיא"ל שְׁמִיּהּ. תְּלַת פּוּמִין אֱלִין, אֶתְבְּרִיאוּ עֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמַשׁוֹת. בְּשַׁעֲתָא דְקֻדְשׁ יוֹמָא סְלִקָּא פֶּה דְמְמַנָּא עַל כָּל שְׂאֵר פּוּמִין, וּמָאן אִיהוּ. הַהוּא יוֹמָא דְאַסְתִּילֵק וְאַתְקַדְשׁ בְּכֻלָּא, הַהוּא דְאֶקְרִי פִי יי. עֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמַשׁוֹת, אֲבֵרוּן שְׂאֵר פּוּמִין. אֶתְקַדְשׁ יוֹמָא סְלִיק פּוּמָא דְשְׁלִיט עַל כֻּלָּא פִי יי.

אֲדַהְכִי, חָמוּ לְרַבִּי פְנִיחָם דְּהוּה אֲתִי, מָטוּ לְגִבְיָהּ, אֲתָא רַבִּי פְנִיחָם וּנְשַׁקִּיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, נִשְׁקָנָא פִי יי, אֶתְבָּפְּס בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דִּילֵיהּ.

לשון הקודש

שְׁלֹשֶׁת הַפְּיּוֹת הִלְלוּ נִבְרָאוּ עֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמַשׁוֹת. בְּשַׁעֲה שְׁקֻדְשׁ הַיּוֹם, עוֹלָה פִי הַמְּמַנָּה עַל כָּל יֵתֵר הַפְּיּוֹת, וּמִיְהוּ? אוֹתוֹ יוֹם שֶׁהִתְעַלָּה וְהִתְקַדְּשׁ בְּכֻלָּ, אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא (ישעיה טז) פִּי ה'. עֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמַשׁוֹת נִבְרָאוּ שְׂאֵר הַפְּיּוֹת. הַתְּקַדְּשׁ הַיּוֹם, עָלָה הַפֶּה שְׁשׁוּלֵט עַל הַכֹּל, פִּי ה'.

בֵּין כִּד רָאוּ אֶת רַבִּי פְנִיחָם שְׁהָיָה בָּא. הַגִּיעוּ אֵלָיו, בָּא רַבִּי פְנִיחָם וּנְשַׁק אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן.

נִקְבַּ תְּהוּם רַבָּה, וְסַתֵּם עָלֶיהָ עַד אוֹתוֹ זְמַן. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ זְמַן, פִּתַּח אוֹתוֹ נִקְבַּ, וַיֵּצֵא וְשָׂרָה עָלֶיהָ וְדַבְּרָה.

כְּמוֹ זֶה, (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת – לְרַבּוֹת דוּמָ"ה, שֶׁהוּא פִי הָאָרֶץ. אֶת פִּי הָאֲתוֹן – לְרַבּוֹת קַמְרִיא"ל, שְׁנִקְרָא פִי הָאֲתוֹן. פִּי הַבְּאֵר כְּמוֹ זֶה. מַה זֶה פִּי הַבְּאֵר? אוֹתָהּ דְרַגְא שֶׁהִיָּתָה מְמַנָּה עָלֶיהָ לְמַטָּה, וְהוּא תַחַת פִּי ה', וּמִיְהוּ? יְהִדְרִיא"ל שְׁמוֹ.

חָדוּ כַחֲדָא, וַיִּתְּבוּ. בֵּינָן דִּיִּתְּבוּ פְּרַחוּ כָּל אֵינֻן עוֹפִין
 דִּתְּוּ עֲבָדֵי טוֹלָא, וְאַתְּבַדְרוּ. אַחֲדָר רִישֵׁיהּ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְרַמָּא לֹון קָלִין וְאָמַר, עוֹפֵי שְׁמִיָּא לִית אֲתוֹן
 מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיכוֹן דְקָאִים חָכָא. קַיִּמּוּ, וְלֹא
 נָטְלוּ מִדּוֹכְתֵייהוּ, וְלֹא קָרִיבוּ לְגַבֵּייהוּ. אָמַר רַבִּי
 פִּנְחָס אִימָא לֹון דִּיחֵכוֹן לְאַרְחֵייהוּ, דִּהָא לָא יִהְבִּין
 לֹון רִשׁוּ לְאַחֲדָרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִדְעָנָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּעֵי
 לְמַרְחֵשׁ לָן נִיסָא. עוֹפִין עוֹפִין זִילוּ לְאַרְחֵיכוֹן,
 וְאָמְרוּ לְהַהוּא דְמִמְנָא עָלֵיכוֹן, דִּהָא בְּקַדְמֵיָתָא הָוָה
 בְּרִשׁוּתֵיהּ, וְהַשְׁתָּא לָא בְּרִשׁוּתֵיהּ קַיִּמָּא. אֲבָל
 סְלִיקָנָא לִיהּ לְיוֹמָא דְטַנְרָא, פֶּד סְלִיק עֵיבָא בֵּין שְׁנֵי
 תְּקִיפִין, וְלֹא מִתְחַבְּרָאן. אַתְּבַדְרוּ אֵינֻן עוֹפֵי וְאָזְלוּ.

לשון הקודש

שְׁהָרֵי לֹא נִתְּנוּ לָהֶם רְשׁוּת לְחֹזֵר?
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִדְעָתִי שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוּצֵה לְהַרְחִישׁ לָנוּ נֶס. עוֹפּוֹת עוֹפּוֹת! לָכוּ
 לְדַרְכְּכֶם, וְאָמְרוּ לְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עֲלֵיכֶם שְׁהָרֵי
 בְּהַתְחַלָּה הִיָּה בְּרִשׁוּתוֹ, וְכַעַת זֶה לֹא קָיָם
 בְּרִשׁוּתוֹ. אֲבָל הַעֲלִינוּ אוֹתוֹ לְיוֹם הַסְּלַע,
 בְּשַׁעוֹלָה עָנַן בֵּין שְׁנֵי חֻזְקִים, וְלֹא מִתְחַבְּרִים.
 הַתְּפֹרֵזוּ אוֹתָם עוֹפּוֹת וְהִלְכוּ.

אָמַר, נִשְׁקַתִּי אֶת פִּי ה', הַתְּבַשֵּׁם בְּבִשְׁמִים
 שֶׁל נִגְתוּ. שְׁמַחוּ כְּאַחַד וַיִּשְׂבוּ. בֵּינָן שֵׁיִשְׂבוּ,
 פְּרַחוּ כָּל אוֹתָם עוֹפּוֹת שְׁהִיוּ עוֹשִׂים צַל
 וְהַתְּפֹרֵזוּ. הַחֲזִיר רָאִשוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָרִים
 לָהֶם קוֹל וְאָמַר, עוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם! אֵינְכֶם
 מִשְׁגִּיחִים בְּכַבּוֹד רְבוּנְכֶם שְׁעוּמַד כְּאַן?!
 עָמְדוּ, וְלֹא לְקַחוּ מִמְקוֹמְכֶם, וְלֹא קָרְבוּ אֵלָיו.
 אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר לָהֶם שִׁילְכוּ לְדַרְכְּכֶם,

אֲדַהְכִּי, הָא תְּלַת אֵילָנִין, מִתְּפַשְׁטָן בְּעַנְפִּין לְתַלַּת
 סְטָרִין עַל־יְהוּ, וּמַעֲיִנָא דְמִיָּא נִבְעִין
 קַמֵּי־יְהוּ. תְּדוּ בְּלָהוּ תְּבַרֵּיָא, וְחֵדוּ רַבִּי פְּנָחָס וְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פְּנָחָס טוֹרַח סְנִי הָוָה לְאֵינּוֹן עוֹפִי
 בְּקַדְמֵיתָא, וְטוֹרַח בְּעַלֵּי חַיִּים לָא בְּעֵינָן. דְּהָא (תהלים
 קמה) וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 אָנָּא לָא אֲטַרְחָנָא לֹוֹן. אֲבָל אִי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 חָס עַלְן לִית אָנָּן יִבְלִין לְדַחֲיָא מִתְּנָן דִּילֵיהּ. יְתָבוּ
 תַּחוּת הַהוּא אֵילָנָא, וְשָׂתוּ מִן מִיָּא, וְאֲתַהֲנוּ תַּמָּן.

פְּתַח רַבִּי פְּנָחָס וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעֲיִן גַּנִּים בְּאֵר
 מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. מַעֲיִן גַּנִּים, וְכִי
 לִית מַעֲיִין אֲלָא הַהוּא מִן גַּנִּים, וְהָא כַּמָּה מַעֲיִינִין
 טָבִין וַיִּקְרִינן אֵית בְּעַלְמָא. אֲלָא לִית כָּל הַנְּאוֹת שְׁוִין.
 אֵית מַעֲיִין דְּנַפִּיק בְּמַדְבְּרָא, בְּאַתְרַּי בִּישָׂא, הַנְּאָה
 אֵית לְמָאן דִּיתִיב וְשָׂתִי. אֲבָל מַעֲיִין גַּנִּים, כַּמָּה אֵיהוּ

לשון הקודש

הוא חס עלינו, איננו יכולים לדחות את
 המתנות שלו. ישבו תחת אותו האילן, ושְׂתוּ
 מהמים ונהנו שם.

פְּתַח רַבִּי פְּנָחָס וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעֲיִן גַּנִּים
 בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. מַעֲיִן גַּנִּים,
 וְכִי אֵין מַעֲיִן אֲלָא אוֹתוֹ מִן גַּנִּים? וְהֵרִי כַּמָּה
 מַעֲיִנוֹת טוֹבִים וְנִכְבְּדִים יֵשׁ בְּעוֹלָם! אֲלָא אֵין
 כָּל הַנְּאוֹת שְׁוִוֹת. יֵשׁ מַעֲיִן שְׁיֹצֵא בְּמַדְבַּר

בֵּין כַּף הַרִי שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מִתְּפַשְׁטִים
 בְּעַנְפִּים לְשְׁלֹשָׁה צַדִּדִים עֲלֵיהֶם, וּמַעֲיִן מַיִם
 נוֹבְעִים לְפָנֵיהֶם. שְׁמָחוּ כָּל הַחֲבֵרִים, וְשְׁמָחוּ
 רַבִּי פְּנָחָס וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פְּנָחָס,
 טַרַח גְּדוֹל הָיָה לְאוֹתָם עוֹפוֹת בְּתַחֲלָה, וְטַרַח
 בְּעַלֵּי חַיִּים לָא צְרִיכִים, שְׁהֵרִי כְּתוּב (תהלים קמה)
 וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִי
 לָא הֲטַרְחָתִי אוֹתָם. אֲבָל אִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

טַב וַיִּקְרָא, הֵהוּא מַעֲיִן עֶבֶד טִיבו לַעֲשָׂבִין וְאִיבִין,
מָאן דְּקָרִיב עָלֶיהָ אֶתְהַיֵּי בְּכָלֵא. אֶתְהַיֵּי בְּמִיָּא,
אֶתְהַיֵּי בְּעֲשָׂבִין, אֶתְהַיֵּי בְּאִיבִין. הֵהוּא מַעֲיִן
מִתַּעֲטָרָא בְּכָלֵא. כַּמָּה וְוַרְדִּין, כַּמָּה עֲשָׂבִין דְּרִיתָא
סְחָרְנִיָּה, כַּמָּה יָאוֹת הֵהוּא מַעֲיִן, מִשְׁאָר מַעֲיִנִין,
בְּאָר מֵיָם חַיִּים.

וְחָכִי אֻקְיָמָנָא כֹּלֵא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קֶאֱמַר, אִיהִי
מַעֲיִן גְּנִים. מָאן גְּנִים. חֲמִשׁ גְּנִים אֵית לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּקָא מִשְׁתַּעֲשָׂעָא בְּהוּ. וּמַעֲיִנָּא
חָדָא עַלְוִוִּיָּהוּ, דְּקָא אֲשָׁקִי לֹון, וְרִוִּי לֹון, טָמִיר וְגְנִיָּה,
וְכֻלְהוּ עֶבְדִּין פִּירִין וְאִיבִין. גְּנָתָא חָדָא אֵית לְתַתָּא
מִנִּיָּהוּ, וְהֵהוּא גְּנָתָא נְטִיר סְחָרָא מִכָּל סְטָרִין
דְּעֻלְמָא. תַּחֲזוֹת הָאִי גְּנָתָא, אֵית גְּנִים אֶתְרַנִּין, עֶבְדִּין
אִיבִין לְזַנְיָהוּ.

לשון הקודש

וְכֵן בְּאַרְנֹן, הַכֹּל בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֹמַר, הִיא
מַעֲיִן גְּנִים. מִי הַגְּנִים? חֲמִשָּׁה גְּנִים יֵשׁ
לְקוּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂמִשְׁתַּעֲשָׂע בָהֶם, וּמַעֲיִן
אֶחָד מֵעֲלֵיהֶם שְׂמִשְׁקָה אוֹתָם וּמְרוּה אוֹתָם,
טָמִיר וְגְנִיָּה, וְכֹלָם עוֹשִׂים פְּרוֹת וְתַבּוּאָה. גְּנָה
אֶחָת יֵשׁ תַּחַת מָהֶם, וְאוֹתָהּ הַגְּנָה שְׂמוּרָה
סְבִיב מִכָּל צַדֵּי הָעוֹלָם. תַּחַת גְּנָה זוֹ יֵשׁ גְּנִים
אַחֵרִים עוֹשִׂים פְּרוֹת לְמִינֵיהֶם.

בְּמָקוֹם יָבֵשׁ - הַנָּאָה יֵשׁ לְמִי שְׂיוֹשֵׁב וְשׁוֹתָה.
אֲבָל מַעֲיִן גְּנִים, כַּמָּה טוֹב הוּא וְנִכְבָּד. אוֹתוֹ
מַעֲיִן עוֹשֶׂה טוֹב לַעֲשָׂבִים וְלַפְרוֹת, מִי
שְׂמִתְקָרֵב אֵלָיו נְהַנֶּה כִּכְלִי נְהַנֶּה בְּמִים, נְהַנֶּה
בְּעֲשָׂבִים, נְהַנֶּה בַּפְּרוֹת. אוֹתוֹ מַעֲיִן מִתַּעֲטָר
בְּכָל. כַּמָּה שׁוֹשְׁבִים, כַּמָּה עֲשָׂבֵי רִיחַ סְבִיבו,
כַּמָּה נָּאָה אוֹתוֹ מַעֲיִן מִשְׁאָר הַמַּעֲיִנוֹת, בְּאָר
מֵיָם חַיִּים.

וְהָאֵי גִבְתָּא, אֶתְהַפֵּךְ וְהוּי מַעֲיִן דְאִשְׁקֵי לִזְוֵן, בְּאֵר
 מִיּוֹם חַיִּים, כִּד אֶצְטְרִיךְ תְּהוּי מַעֲיִין, וְכִד
 אֶצְטְרִיךְ תְּהוּי בְּאֵר, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. לָא דְאִמְנִי,
 כִּד אֶתְמַשְׁכּוֹן (דף ר"ב ע"א) מִיָּא מְאִלְיִיהוּ, לְכִד שְׂאֲבִין מִיָּא
 לְאִשְׁקָאָה. וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, מָאִי נוֹזְלִים. אֲלִין
 נוֹזְלִים אֶתְהַדְרוּ לְמַעֲיִין, (ס"א דְבִלְהוּ) כִּד נִבְעִין מִיִּין
 וְנוֹזְלִים טַפִּין לְעֵילָא (ס"א מְלַעֲיָלָא) אֲלִין כְּתֵר אֲלִין, מִיִּין
 מְתִיקוֹן, דְנִפְשָׁא אֲזֵלָא אֶבְתְּרִייהוּ. כִּד אֵינוֹן חֲמִשׁ
 מְקוֹרֵין, דְנִפְקוּ מִן לְבָנוֹן, אֶתְעֵבִידוּ נוֹזְלִים כְּתֵר
 מַעֲיִין. כִּד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא רְחִישׁ לִן נִסָּא בְּאֶתְרֵ
 דָּא, קְרִינָא עַל מַעֲיִינָא דָּא קְרָא דָּא. (ס"א מָאִי נוֹזְלִים. אֲלִין
 חֲמִשׁ מְקוֹרֵין דְנִפְקוּ מִן לְבָנוֹן לְעֵילָא, אֶתְעֵבִידוּ נוֹזְלִים כִּד אֶתְהַדְרוּ לְמַעֲיִין, נִבְעִין מִיִּין
 וְנוֹזְלִים טַפִּין אֲלִין כְּתֵר אֲלִין מִיִּין מְתִיקוֹן, דְנִפְשָׁא אֲזֵלָא אֶבְתְּרִייהוּ. כִּד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
 רְחִישׁ לִן נִסָּא בְּאֶתְרֵ דָּא, כְּתֵר מַעֲיִין וְעַל מַעֲיִנָּא דָּא קְרִינָא קְרָא דָּא.)

תוּ פְתַח וְאָמַר, (דברים כ) כִּי תִצְוֶר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים
 לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ וְגו', כִּמָּה טַבִּין אֵינוֹן

לשון הקודש

כִּד הֵם חֲמִשָּׁה מְקוֹרוֹת שְׂנִיעָאוּ מִן לְבָנוֹן,
 נִעְשׂוּ נוֹזְלִים כְּמַעֲיִן זֶה. כִּד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִרְחִישׁ לָנוּ נִסִּים בְּמִקּוֹם זֶה, קְרָאנוּ עַל מַעֲיִן זֶה
 פְּסוּק זֶה. (מה הנוזלים? אלו חמשה מקורות שניעאו מלבנון
 למעלה, נעשו נוזלים כאשר חזרו למעין, נובעים מים ונוזלות טפות אלו
 אחר אלו מים מתוקים, שהנפש הולכת אחריהם. כך הקדוש ברוך הוא
 הרחיש להם נס במקום זה, ועל מעין זה, קראנו פסוק זה.)
 עוֹד פְתַח וְאָמַר, (דברים כ) כִּי תִצְוֶר אֶל עִיר

וְנִגְזָה זֶה הַתְּהַפְּכָה וְהִיתָה לְמַעֲיִן שְׂמִשְׁקָה
 אוֹתָם, בְּאֵר מִיּוֹם חַיִּים. כְּשִׁצְרִיךְ זֶה מַעֲיִן,
 וְכְשִׁצְרִיךְ זֶה בְּאֵר. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? לָא דוּמַת.
 כְּשִׁנְמַשְׁכִּים הַמִּים מְאִלְיָהֶם לְכַשְׁשׁוּאָבִים
 מִיּוֹם לְהַשְׁקוֹת. וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, אֵיזָה נוֹזְלִים?
 נוֹזְלִים אֵלוּ חוֹזְרִים לְמַעֲיִן, (של בלם) כְּשִׁנְנוֹבְעִים
 מִיּוֹם וְנוֹזְלוֹת טַפּוֹת לְמַעְלָה (מלמעלה) אֵלוּ אַחַר
 אֵלוּ, מִיּוֹם מְתוּקִים שְׁהַנְּפֵשׁ הוֹלְכַת אַחֲרֵיהֶם.